

Αριθμός 853/2010

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 19 Φεβρουαρίου 2008, με την εξής σύνθεση: Μιχ. Βροντάκης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ' Τμήματος, Ευαγγ. Νίκα, Δημ. Γρατσία, Σύμβουλοι, Αν.-Μαρ. Παπαδημητρίου, Χρ. Μπλόφη, Πάρεδροι. Γραμματέας η Αικ. Ρίπη.

Για να δικάσει την από 16 Σεπτεμβρίου 2002 αίτηση:

του Σπυριδώνα Γιαννάτου, κατοίκου Ν. Ψυχικού Αττικής (Γ. Σεφέρη 54), ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Παν. Πετρόπουλο (Α.Μ. 6573), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τη Φωτ. Δεδούση, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 45/2002 (θέμα 5ο) απόφαση του Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Α.Ε.Ι.).

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Δ. Γρατσία.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και :

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο**

1. Επειδή για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως έχει καταβληθεί

το νόμιμο παράβολο (512713-5/2002 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση, συμπληρωθείσα με το από 23.3.2005 δικόγραφο προσθέτων λόγων, ζητείται η ακύρωση της πράξεως 45/13.5.2002 (Θέμα 5α) του Συμβουλίου Αναγνώρισεως Επαγγελματικής Ισότητας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Α.Ε.Ι.). Με την πράξη αυτή απερρίφθη η από 30.5.2001 αίτηση (συμπληρωθείσα με την από 21.2.2002 όμοια), με την οποία ο αιτών, επικαλούμενος την οδηγία 89/48/ΕΟΚ και τις διατάξεις μεταφοράς της στην ελληνική έννομη τάξη, είχε ζητήσει να του αναγνωρισθεί το δικαίωμα να ασκεί στην Ελλάδα το επάγγελμα του Μηχανολόγου – Μηχανικού.

3. Επειδή η οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου, με τίτλο «σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών» (ΕΕ L 19), εκδόθηκε κατ' επίκληση των άρθρων 49, 57 παράγραφος 1 και 66 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (βλ. άρθρα 40, 47 παράγραφος 1 και 55 του ενσποημένου κειμένου της Συνθήκης, όπως διαμορφώθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, κυρωθείσα με το Ν. 2691/1999, Α' 47). Με την οδηγία αυτή (εφεξής: οδηγία 89/48), η οποία τροποποιήθηκε μεταγενεστέρως με την οδηγία 2001/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 206) και καταργήθηκε, μετά τον εν προκειμένω κρίσιμο χρόνο, με το άρθρο 62 της νεώτερης σχετικής οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με τίτλο «σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων» (ΕΕ L 255/30.9.2005), θεσπίσθηκε, με σκοπό τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και των υπηρεσιών, η οποία συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών στόχων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (βλ. άρθρο 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης), ένα γενικής εφαρμογής σύστημα αναγνώρισεως διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσεως, το οποίο έχει, όπως προκύπτει από το προοίμιο και τα οριζόμενα στα άρθρα 1 και 2 της οδηγίας 89/48, τα εξής βασικά

Διακριτικά: α) Αφορά διπλώματα τριτοβαθμίου εκπαίδευσης, τα οποία έχουν χορηγηθεί σε κοινοτικούς υπηκόους από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών και επιτρέπουν στους κατόχους τους την πρόσβαση σε νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα και την άσκησή του στο ανωτέρω κράτος μέλος (κράτος μέλος προελεύσεως) και β) Αποβλέπει στην κτήση, από τους ανωτέρω κοινοτικούς υπηκόους, του δικαιώματος να ασκούν, ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί, το αντίστοιχο, νομοθετικώς κατοχυρωμένο, επάγγελμα σε άλλο κράτος μέλος (κράτος μέλος υποδοχής), διάφορο εκείνου στο οποίο απέκτησαν το δίπλωμά τους. Στο άρθρο 1 στοιχεία α', γ' και δ' της οδηγίας 89/48 ορίζονται, ειδικότερα, οι έννοιες του διπλώματος, του νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος και της νομοθετικά κατοχυρωμένης επαγγελματικής δραστηριότητας, ενώ στο άρθρο 3 της αυτής οδηγίας προβλέπεται ότι «όταν, στο κράτος μέλος υποδοχής, η πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή η εξάσκησή του προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την εξάσκησή του, υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενη την έλλειψη προσόντων: α) αν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα που επιβάλλεται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την εξάσκησή του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε ένα κράτος μέλος (...)». Περαιτέρω, στο άρθρο 4 της αυτής οδηγίας, ορίζονται τα εξής: «1. Το άρθρο 3 δεν θίγει την ευχέρεια του κράτους μέλους υποδοχής να απαιτεί επίσης από τον αιτούντα: α) να αποδεικνύει ότι διαθέτει επαγγελματική πείρα, όταν η διάρκεια της εκπαίδευσης την οποία επικαλείται, σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχεία α) και β), είναι κατά ένα τουλάχιστον έτος κατώτερη από τη διάρκεια που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής (...). β) να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση προσαρμογής, επί τρία έτη κατ' ανώτατο όριο, ή να υποβληθεί σε δοκιμασία επάρκειας: - όταν η

εκπαίδευση την οποία έχει λάβει, σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχεία α) και β), αφορά τομείς γνώσεων ουσιαστώδως διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονται από το δίπλωμα που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής (...). Εάν το κράτος μέλος υποδοχής κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας, οφείλει να παρέχει στον αιτούντα την επιλογή μεταξύ πρακτικής άσκησης προσαρμογής και δοκιμασίας επάρκειας (...). 2. Ωστόσο, το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να εφαρμόζει σωρευτικά τις διατάξεις της παραγράφου 1 στοιχεία α) και β)». Τέλος, στο άρθρο 8 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/48 προβλέπεται ότι «το κράτος μέλος υποδοχής δέχεται ως απόδειξη του ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, τις βεβαιώσεις και τα έγγραφα τα οποία έχουν εκδώσει οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και τα οποία πρέπει να υποβάλει ο ενδιαφερόμενος προς υποστήριξη της αίτησής του για την εξάσκηση του σχετικού επαγγέλματος».

4. Επειδή, προς μεταφορά στην ελληνική έννομη τάξη των διατάξεων της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ, εκδόθηκε το π.δ. 165/2000 (Α' 149), το οποίο, όπως ίσχυε κατά τον εν προκειμένω κρίσιμο χρόνο, μετά την τροποποίησή του με το π.δ. 373/2001 (Α' 251) και προ της τροποποίησής του με το π.δ. 385/2002 (Α' 334/31.12.2002), προβλέπει στο άρθρο 2 (βλ. τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 1 στοιχεία α', γ' και δ' της οδηγίας 89/48) τα εξής: «Κατά την έννοια του παρόντος Διατάγματος ως: 1. Δίπλωμα νοείται οποιοδήποτε δίπλωμα ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων που χορηγήθηκαν από αρμόδια αρχή κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους, από το οποίο προκύπτει σωρευτικά ότι: α) ο κάτοχος του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο

Δίπλωμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και ότι ολοκλήρωσε την επαγγελματική εκπαίδευση που κατά περίπτωση απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια και β) ότι ο κάτοχος του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στο εν λόγω κράτος μέλος. Η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το δίπλωμα αυτό θα πρέπει κατά το μεγαλύτερο μέρος της να έχει πραγματοποιηθεί στην Κοινότητα (...). Εξομοιώνεται προς το ανωτέρω δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας, αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισότιμου επιπέδου και παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος. 2. (...). 3. Νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα νοείται η δραστηριότητα ή το σύνολο νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αποτελούν το επάγγελμα αυτό σε ένα κράτος μέλος. 4. Νομοθετικά ρυθμιζόμενη επαγγελματική δραστηριότητα νοείται η επαγγελματική δραστηριότητα για την πρόσβαση στην οποία ή για την άσκησή της ή έναν από τους τρόπους ασκήσεώς της σε ένα κράτος μέλος απαιτείται αμέσως ή εμμέσως, βάσει διατάξεων, η κατοχή διπλώματος. Τρόπος ασκήσεως μιας νομοθετικά ρυθμιζόμενης επαγγελματικής δραστηριότητας συνιστούν ιδίως: α) η άσκηση δραστηριότητας υπό επαγγελματικό τίτλο, εφόσον η χρήση αυτού του τίτλου επιτρέπεται μόνον στους κατόχους διπλώματος που καθορίζεται από τις διατάξεις του κράτους μέλους, β) (...). Εξομοιώνεται προς νομοθετικά ρυθμιζόμενη επαγγελματική δραστηριότητα, η επαγγελματική δραστηριότητα των μελών επαγγελματικής ένωσης ή οργάνωσης κύριος στόχος των οποίων είναι η προαγωγή και η διατήρηση της στάθμης του επαγγέλματος σε υψηλά επίπεδα και οι οποίες για την επίτευξη αυτού του στόχου τυγχάνουν

αναγνωρίσεως υπό ειδική μορφή σε κράτος μέλος και: α) χορηγούν στα μέλη τους δίπλωμα β) υποβάλλουν τα μέλη τους σε επαγγελματικούς κανόνες τους οποίους θεσπίζουν οι ίδιοι και γ) παρέχουν σ' αυτά το δικαίωμα να κάνουν χρήση τίτλου ή συνταμογραφίας ή ιδιότητας που αντιστοιχεί προς το δίπλωμα αυτό. Στο παράρτημα του άρθρου 9 του παρόντος διατάγματος περιλαμβάνεται ενδεικτικός κατάλογος των ενώσεων ή οργανώσεων που πληρούν τους όρους της παρούσας παραγράφου (...). Στην περίπτωση κθ' του τελευταίου τούτου Παραρτήματος (βλ. περίπτωση 29 του αντιστοιχίου Παραρτήματος της οδηγίας 89/48) μνημονεύεται το «Institution of Mechanical Engineers» του Ηνωμένου Βασιλείου. Περαιτέρω, το άρθρο 4 του π.δ. 165/2000 (βλ. άρθρο 3 της οδηγίας 89/48) ορίζει τα εξής: «1. Εάν η πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα ή η άσκησή του στην Ελλάδα προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος του άρθρου 2, το Συμβούλιο του άρθρου 10 του παρόντος δεν δύναται να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την άσκησή του υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενο την έλλειψη προσόντων, εφόσον ο αιτών: α) κατέχει το δίπλωμα του άρθρου 2 που έχει ληφθεί σε άλλο κράτος μέλος και απαιτείται για την άσκηση του επαγγέλματος στο κράτος μέλος αυτό (...). Τέλος, στο άρθρο 5 του π.δ. 165/2000 (βλ. άρθρο 4 της οδηγίας 89/48) καθορίζονται οι περιπτώσεις και οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες το Συμβούλιο του άρθρου 10 του π.δ. 165/2000 (Συμβούλιο Αναγνωρίσεως Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης) μπορεί να απαιτήσει από τον αιτούντα την αναγνώριση επαγγελματικής ισοτιμίας να αποδείξει την επαγγελματική πείρα του ή να υποβληθεί σε πρακτική άσκηση προσαρμογής ή δοκιμασία επάρκειας.

5. Επειδή το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ.) έκρινε, με την απόφασή του της 23.10.2008, C-274/05, Επιτροπή κατά Ελλάδος, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή (σκέψεις 26 έως 41), τα

εξής: α) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4 της οδηγίας 89/48, το άρθρο 3 πρώτο εδάφιο στοιχείο α' της οδηγίας αυτής παρέχει σε κάθε αιτούντα που είναι κάτοχος «δίπλωματος», κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, το οποίο του επιτρέπει να ασκεί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος, το δικαίωμα να ασκεί το ίδιο επάγγελμα σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. β) Ο κατ' άρθρο 1 στοιχείο α' της οδηγίας 89/48 ορισμός της έννοιας «δίπλωμα» συνεπάγεται ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας αυτής στα προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε τρίτα κράτη. Αντιθέτως, ούτε το άρθρο 1 στοιχείο α' της οδηγίας 89/48 ούτε οποιαδήποτε άλλη διάταξη της οδηγίας αυτής επιβάλλει περιορισμό όσον αφορά το κράτος μέλος στο οποίο ο αιτών πρέπει να έχει αποκτήσει τα επαγγελματικά προσόντα του. Συγκεκριμένα, από το εν λόγω άρθρο 1 στοιχείο α' πρώτο εδάφιο ρητώς προκύπτει ότι αρκεί η εκπαίδευση να έχει πραγματοποιηθεί «κατά το μεγαλύτερό της μέρος στην Κοινότητα». Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η φράση αυτή καλύπτει τόσο την εκπαίδευση που πραγματοποιήθηκε στο κράτος μέλος που χορήγησε τον οικείο τίτλο σπουδών όσο και αυτήν που πραγματοποιήθηκε εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε άλλο κράτος μέλος (απόφαση της 29.4.2004, C-102/02, Beuttenmüller, Συλλογή 2004, σ. I-5405, σκέψη 41). Ουδόλως, εξ άλλου, δικαιολογείται ένας τέτοιος περιορισμός, δεδομένου ότι το ουσιαστικό ζήτημα, όσον αφορά το αν έχει εφαρμογή η οδηγία 89/48, έγκειται στο αν ο αιτών έχει δικαίωμα να ασκεί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος. Σύμφωνα με το σύστημα της οδηγίας αυτής, ένα δίπλωμα αναγνωρίζεται όχι λόγω της ουσιαστικής αξίας της εκπαίδευσής που πιστοποιεί, αλλά διότι καθιστά δυνατή την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα εντός του κράτους μέλους στο οποίο αυτό αποκτήθηκε ή αναγνωρίστηκε. Ως εκ τούτου, τυχόν διαφορές ως προς τη διάρκεια ή το περιεχόμενο μεταξύ της εκπαίδευσής σε άλλο κράτος μέλος και της εκπαίδευσής στο κράτος μέλος υποδοχής δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν άρνηση της

αναγνωρίσεως των οικείων επαγγελματικών προσόντων. Σε περίπτωση κατά την οποία οι διαφορές αυτές είναι ουσιώδεις, μπορεί να δικαιολογηθεί, ως μέγιστη επιτρεπόμενη παρέκκλιση, η απαίτηση του κράτους μέλους υποδοχής να επιβάλει στον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, κάποιο από τα αντισταθμιστικά μέτρα που προβλέπει η διάταξη αυτή (βλ. την προμνησθείσα απόφαση Beuttenmüller, σκέψη 52, και απόφαση της 19.1.2006, C-330/03, Colegio, Συλλογή 2006, σ. I-801, σκέψη 19). γ) Το γενικό σύστημα αναγνωρίσεως των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσως που καθιερώθηκε με την οδηγία 89/48 στηρίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα επαγγελματικά προσόντα που αναγνωρίζουν. Το σύστημα αυτό θέτει, κατ' ουσίαν, τεκμήριο περί του ότι τα προσόντα αιτούντος ο οποίος έχει δικαίωμα να ασκεί νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος είναι επαρκή για την άσκηση του ίδιου αυτού επαγγέλματος στα λοιπά κράτη μέλη. Εγγενές στοιχείο του συστήματος αυτού, το οποίο δεν προβαίνει σε καμία εναρμόνιση των σπουδών που παρέχουν πρόσβαση στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, είναι ότι εναπόκειται αποκλειστικά στις αρμόδιες αρχές οι οποίες χορηγούν τα διπλώματα που παρέχουν πρόσβαση στα επαγγέλματα αυτά να ελέγχουν, βάσει των κανόνων που διέπουν το σύστημά τους επαγγελματικής εκπαίδευσως, αν πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη χορήγηση των διπλωμάτων αυτών. Στο άρθρο 8 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/48 ορίζεται, μάλιστα, ρητώς ότι το κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να δεχθεί, εν πάση περιπτώσει, ως απόδειξη του ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση διπλώματος, τις βεβαιώσεις και τα συναφή έγγραφα που έχουν χορηγήσει οι αρμόδιες αρχές των λοιπών κρατών μελών. Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να ελέγξει τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων χορηγήθηκαν τα έγγραφα αυτά, δύναται όμως να προβεί σε έλεγχο σχετικά με τις προϋποθέσεις εκείνες του

άρθρου 1 στοιχείο α' της οδηγίας 89/48 ως προς τις οποίες λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου των εγγράφων αυτών, υφίστανται αμφιβολίες για το αν πληρούνται. Ως εκ τούτου, το ζήτημα αν το εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο πραγματοποιήσε τις σπουδές του ο κάτοχος διπλώματος, είναι «πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου», κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο α' πρώτο εδάφιο δεύτερη περίπτωση της οδηγίας 89/48, πρέπει να κρίνεται αποκλειστικώς βάσει των κανόνων που διέπουν το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης του κράτους μέλους του οποίου αρμόδια αρχή χορήγησε το δίπλωμα. Η άποψη της Ελληνικής Δημοκρατίας ως προς το ζήτημα αυτό, η οποία συνίσταται στην εφαρμογή των διατάξεων που έχει θεσπίσει το κράτος μέλος εντός του οποίου πραγματοποιήθηκαν οι σπουδές, θα υποχρέωνε, τελικά, τις αρμόδιες αρχές που χορηγούν διπλώματα να αντιμετωπίζουν τους ενδιαφερομένους που πραγματοποίησαν σπουδές ισότιμου επιπέδου κατά διαφορετικό τρόπο, αναλόγως του κράτους μέλους εντός του οποίου πραγματοποίησαν τις σπουδές τους. δ) Κατά το γράμμα της οδηγίας 89/48, οι σπουδές δεν πρέπει οπωσδήποτε να έχουν πραγματοποιηθεί σε πανεπιστήμιο ή σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 1 στοιχείο α' δεύτερη περίπτωση της οδηγίας αυτής αρκεί να πρόκειται για «ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου». Κατά συνέπεια, η προϋπόθεση που θέτει η διάταξη αυτή δεν σκοπεί να διασφαλίσει ότι το εκπαιδευτικό ίδρυμα πληροί τυπικές προϋποθέσεις ως προς το νομικό καθεστώς του, αλλά αφορά κατ' ουσίαν το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Η προϋπόθεση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα χαρακτηριστικά του χορηγούμενου διπλώματος. Ως εκ τούτου, η σχετική κρίση εμπίπτει στην αρμοδιότητα της αρμόδιας αρχής που χορηγεί το δίπλωμα, η οποία οφείλει να ελέγχει ότι το δίπλωμα απονέμεται μόνο σε άτομα που διαθέτουν επαρκή προσόντα για να ασκήσουν το νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, στο οποίο παρέχει πρόσβαση το δίπλωμα. ε) Από τα ανωτέρω

προκύπτει ότι τα άρθρα 1 στοιχείο α' και 3 της οδηγίας 89/48 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, με την επιφύλαξη εφαρμογής του άρθρου 4 της οδηγίας αυτής, ένα κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να αναγνωρίσει δίπλωμα που χορηγήθηκε από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, μολοντί με το δίπλωμα αυτό πιστοποιούνται σπουδές που έχουν πραγματοποιηθεί, εν όλω ή εν μέρει, στο κράτος μέλος υποδοχής και οι οποίες, κατά τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, δεν αναγνωρίζονται ως σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. στ) Η ερμηνεία αυτή δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την αρμοδιότητα της Ελληνικής Δημοκρατίας όσον αφορά το περιεχόμενο της εκπαίδευσης και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, αφ' ενός μεν διότι η οδηγία 89/48 δεν αφορά την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων σπουδών, αλλά μόνον τα επαγγελματικά προσόντα τα οποία παρέχουν πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, αφ' ετέρου δε διότι, αντιθέτως προς τις οδηγίες που αφορούν επιμέρους επαγγέλματα, η οδηγία 89/48 δεν σκοπεύει να εναρμονίσει τους όρους πρόσβασης στα διάφορα επαγγέλματα στα οποία έχει εφαρμογή ή τους όρους ασκήσεως των επαγγελμάτων αυτών, τα δε κράτη μέλη εξακολουθούν, συνεπώς, να είναι αρμόδια για τον καθορισμό των όρων αυτών εντός των ορίων που επιβάλλει το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση της 7.9.2006, C-149/05, Price, Συλλογή 2006, σ. I-7691, σκέψη 54). Τέλος, η μέθοδος αναγνώρισεως που καθιερώνει η οδηγία 89/48 δεν έχει ως αποτέλεσμα την αυτόματη και άνευ όρων αναγνώριση των διπλωμάτων και επαγγελματικών προσόντων που εμπύπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής επιτρέπει ρητώς την επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων αν η εκπαίδευση του αιτούντος διαφέρει ως προς τη διάρκεια ή το περιεχόμενό της από την απαιτούμενη στην Ελλάδα εκπαίδευση. Ομοίως, δοθέντος ότι χορηγούνται από τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών αποκλειστικά βάσει των κανόνων που διέπουν τα αντίστοιχα συστήματά τους επαγγελματικής εκπαίδευσης, τα διπλώματα που πιστοποιούν σπουδές

που πραγματοποιήθηκαν βάσει συμφωνίας δικαιοχρήσεως δεν εντάσσονται, από απόφωας της οδηγίας 89/48, στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Ως εκ τούτου, ο σκοπός της διασφάλισης του υψηλού επιπέδου των ελληνικών πανεπιστημιακών σπουδών δεν τίθεται σε κίνδυνο από τις σπουδές αυτές, η διασφάλιση της ποιότητας των οποίων εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές των λοιπών κρατών μελών, οι οποίες χορηγούν τα διπλώματα που πιστοποιούν τις εν λόγω σπουδές (βλ., επί των αυτών ζητημάτων, και Δ.Ε.Κ. διάταξη της 13.11.2008, C-180/08 και C-186/08, Καστρινάκη, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, ιδίως σκέψεις 50 και 51).

6. Επειδή, εν προκειμένω, από την προσαλλόμενη πράξη του Σ.Α.Ε.Ι., την υπηρεσιακή εισήγηση κατόπιν της οποίας εκδόθηκε η προσαλλόμενη πράξη και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Σύμφωνα με το από 30.7.1996 έγγραφο του Πανεπιστημίου της Ουαλίας (Cardiff, Ηνωμένο Βασίλειο), ο αιτών «ως φοιτητής του Ελληνοβρετανικού Κολεγίου Αθήνας περάτωσε το έτος 1992 τον προβλεπόμενο κύκλο σπουδών» και, στη συνέχεια, ενεγράφη, κατά τα εκτιθέμενα στην προμνησθείσα υπηρεσιακή εισήγηση (το πλήρες κείμενο της οποίας παρατίθεται στην προσαλλόμενη πράξη), στο ανωτέρω Πανεπιστήμιο, όπου παρακολούθησε «άλλα δύο έτη σπουδών» και έλαβε το 1994 πτυχίο Bachelor (BEng) στη Μηχανολογία – Μηχανική. Συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο του Glamorgan (Ηνωμένο Βασίλειο) κατά την περίοδο Οκτώβριος 1994 – Σεπτέμβριος 1995, με σκοπό την απόκτηση του πτυχίου «Master of Science» στη Διαχείριση Ενέργειας και Περιβάλλοντος, από το σχετικό δε «μεταπτυχιακό πιστοποιητικό» που υπέβαλε στη Διοίκηση προκύπτει ότι ολοκλήρωσε τα μαθήματα του προβλεπομένου κύκλου σπουδών, αλλά δεν κατέθεσε εργασία για την τελική απονομή του τελευταίου ως άνω τίτλου. Στη συνέχεια, αφού ολοκλήρωσε πρόγραμμα σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Portsmouth (Ηνωμένο Βασίλειο) κατά την περίοδο Οκτώβριος 1995 – Μάρτιος 1998

έλαβε, το Μάρτιο 1998, πτυχίο «Master of Science» στην Επιστήμη των Μαθηματικών. Στην προμνησθείσα υπηρεσιακή εισήγηση αναφέρεται, εξ άλλου, ότι τα ανωτέρω τρία, εδρεύοντα στο Ηνωμένο Βασίλειο, πανεπιστήμια είναι, κατά το «Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής» (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), ιδρύματα τριτοβαθμίου εκπαίδευσης και προστίθεται, περαιτέρω, ότι από τα προγράμματα των τριών αυτών πανεπιστημίων προκύπτει: α) Ότι η εκπαίδευση του αιτούντος πραγματοποιήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο, κατά το μέρος που αφορά τα «δύο τελευταία έτη» για την κτήση του τίτλου Bachelor από το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας, καθώς και τις σπουδές στα Πανεπιστήμια του Glamorgan και του Portsmouth και β) Ότι, εν σχέσει προς την παρεχόμενη στα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) εκπαίδευση που οδηγεί στο επάγγελμα του Μηχανολόγου Μηχανικού, η εκπαίδευση που έλαβε ο αιτών στο Ηνωμένο Βασίλειο διαφέρει μεν ως προς τη διάρκεια των σπουδών, δεν διαφέρει όμως ουσιαστικά ως προς το περιεχόμενο των σπουδών αυτών. Τέλος, στην εν λόγω υπηρεσιακή εισήγηση εκτίθεται, επίσης: α) Ότι, σύμφωνα με βεβαίωση του «Συμβουλίου Μηχανικής» («Engineering Council») του Ηνωμένου Βασιλείου, ο αιτών, εν όψει των αποδεδειγμένων ακαδημαϊκών προσόντων του, της εκπαίδευσής και της εμπειρίας του και υπό την ιδιότητα του μέλους του «Ιδρύματος Μηχανολόγων Μηχανικών» («Institution of Mechanical Engineers») είναι καταχωρημένος στα μητρώα του προμνησθέντος Συμβουλίου και απέκτησε, από 5.7.2001, την άδεια να χρησιμοποιεί τον τίτλο του «Ορκωτού Μηχανικού» («Chartered Engineer»), τίτλο, ο οποίος, όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο των νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελματιών του Ηνωμένου Βασιλείου, αποτελεί τον επίσημο τίτλο του πλήρους επαγγελματία στο Ηνωμένο Βασίλειο. β) Ότι ο αιτών προσκόμισε, επίσης, βεβαίωση του «Institution of Mechanical Engineers», από την οποία προκύπτει ότι εξελέγη μέλος την 4.4.2001 και ότι είναι εγγεγραμμένος στα μητρώα του Ιδρύματος ως «Chartered Mechanical

Engineer». γ) Ότι, σύμφωνα με επιστολή του «Institution of Mechanical Engineers», η ιδιότητα πλήρους μέλους του τελευταίου τούτου Ιδρύματος αποδεικνύει την επαγγελματική ικανότητα και την επάρκεια προσόντων στη Μηχανολογία «που ισοδυναμεί με τα προσόντα που απορρέουν από πρώτο πτυχίο στη Μηχανολογία συν δύο τουλάχιστον έτη εποπτευόμενης επαγγελματικής ασκήσεως και μια περαιτέρω περίοδο υπεύθυνης επαγγελματικής απασχολήσεως». Εν όψει των ανωτέρω στοιχείων, η συντάκτρια της προμνησθείσης υπηρεσιακής εισηγήσεως κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επάγγελμα του Μηχανολόγου-Μηχανικού είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο, με τον τίτλο του «Chartered Engineer», ότι ο αιτών έχει πλήρη επαγγελματικά δικαιώματα στο Ηνωμένο Βασίλειο, ως κάτοχος του τίτλου «Chartered Engineer», ο οποίος κατοχυρώνει στο Ηνωμένο Βασίλειο τον πλήρη επαγγελματία και ότι, τέλος, πρέπει να επιβληθούν στον αιτούντα αντισταθμιστικά μέτρα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του π.δ. 165/2000 (άρθρο 4 της οδηγίας 89/48). Εν τούτοις, το Σ.Α.Ε.Ι. έκρινε ότι το αίτημα του αιτούντος να του αναγνωρισθεί το δικαίωμα να ασκεί στην Ελλάδα το επάγγελμα του Μηχανολόγου - Μηχανικού δεν μπορεί να γίνει δεκτό, διότι «δεν ολοκλήρωσε τις σπουδές του για το master και τα δύο έτη σπουδών που οδήγησαν στην απόκτηση του bachelor δεν αρκούν για να καλυφθούν οι απαιτήσεις της οδηγίας 89/48, η οποία αναφέρεται σε τριετείς τουλάχιστον σπουδές» και απέρριψε το εν λόγω αίτημα του αιτούντος με την αιτιολογία ότι οι σπουδές του «σε αναγνωρισμένο ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το επάγγελμα του Μηχανολόγου είναι διετείς και, κατά συνέπεια, η περίπτωση του δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. 165/2000 (άρθρο 2 παράγραφος 1 α) που απαιτεί σπουδές σε αναγνωρισμένο ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τουλάχιστον τριών (3) ετών».

7. Επειδή, από τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη συνάγεται ότι ο αιτών, μετά την περίοδο που διήνυσε στο «Ελληνοβρετανικό

Κολλέγιο Αθήνας», φοίτησε επί δύο έτη στο Πανεπιστήμιο της Ουαλίας, από το οποίο και έλαβε, το έτος 1994, πτυχίο Bachelor στη Μηχανολογία – Μηχανική, ότι στη συνέχεια φοίτησε, επί 3,5 περίπου έτη, σε δύο άλλα πανεπιστημιακά ιδρύματα του Ηνωμένου Βασιλείου, ότι, μετά το πέρας των σπουδών του στο Ηνωμένο Βασίλειο, του απονεμήθηκε, από το Συμβούλιο Μηχανικής («Engineering Council»), ο τίτλος του «Chartered Engineer», ότι έχει την ιδιότητα του μέλους του «Ιδρύματος Μηχανολόγων Μηχανικών» («Institution of Mechanical Engineers»), το οποίο μνημονεύεται, σημειωτέον, στο Παράρτημα του άρθρου 9 του π.δ. 165/2000 (βλ. και το αντίστοιχο Παράρτημα της οδηγίας 89/48), ότι η ιδιότητα αυτή πιστοποιεί, σύμφωνα με την επιστολή του «Ιδρύματος Μηχανολόγων Μηχανικών» που μνημονεύεται στην προσβαλλόμενη πράξη, επαγγελματική ικανότητα και επάρκεια προσόντων στη Μηχανολογία και, τέλος, ότι, κατά την προμνησθείσα επιστολή, η εν λόγω επαγγελματική ικανότητα και επάρκεια προσόντων κτάται εν όψει, μεταξύ άλλων, και της χορηγήσεως του «πρώτου πτυχίου στην Μηχανολογία». Από τα εκτιθέμενα, εξ άλλου, στην προσβαλλόμενη πράξη συνάγεται ότι το αίτημα του αιτούντος απερρίφθη από το Σ.Α.Ε.Ι. υπό την αντίληψη ότι το μνημονευθέν ανωτέρω πτυχίο Bachelor στη Μηχανολογία–Μηχανική χορηγήθηκε στον αιτούντα κατόπιν σπουδών σε ίδρυμα τρίτοβαθμίου εκπαιδεύσεως, ήτοι στο Πανεπιστήμιο της Ουαλίας, οι οποίες δεν είχαν, όπως απαιτεί το άρθρο 1 στοιχείο α' της οδηγίας 89/48 (άρθρο 2 παράγραφος 1 του π.δ. 165/2000), τριετή τουλάχιστον, αλλά διετή μόνον διάρκεια. Από τα εκτιθέμενα δε στο έγγραφο 60378/ΙΑ/8.12.2003 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, στο οποίο εκτίθενται οι απόψεις της Διοικήσεως επί της κρινομένης αιτήσεως, συνάγεται, περαιτέρω, ότι η έννοια της ανωτέρω αιτιολογίας απορρίψεως του αιτήματος του αιτούντος είναι ότι για τη συνολική διάρκεια των σπουδών, κατόπιν των οποίων χορηγήθηκε στον αιτούντα από το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας το πτυχίο Bachelor στη

Μηχανολογία – Μηχανική, δεν θα μπορούσε, πάντως, να ληφθεί υπ' όψη ο χρόνος σπουδών, ο οποίος διανύθηκε στο «Ελληνοβρετανικό Κολλέγιο Αθήνας» (και ο οποίος, κατά τα προβαλλόμενα στο από 23.3.2005 δικόγραφο προσθέτων λόγων, ελήφθη υπ' όψη για την εγγραφή του αιτούντος στο Πανεπιστήμιο της Ουαλίας και τη χορήγηση του πτυχίου Bachelor από το Πανεπιστήμιο αυτό), εν όψει του ότι οι εν λόγω, πραγματοποιηθείσες στην Ελλάδα σπουδές, δεν αναγνωρίζονται από την ελληνική έννομη τάξη ως σπουδές τριτοβαθμίου εκπαίδευσης. Με το περιεχόμενο, όμως, αυτό, η προβαλλόμενη πράξη αιτιολογείται πλημμελώς. Και τούτο, διότι, εφόσον με την μνημονευθείσα στην πέμπτη σκέψη απόφαση του Δ.Ε.Κ. επί της υποθέσεως C-274/05, Επιτροπή κατά Ελλάδος (βλ., ιδίως, σκέψη 35), κρίθηκε ότι, με την επιφύλαξη εφαρμογής του άρθρου 4 της οδηγίας 89/48 περί της δυνατότητας επιβολής αντισταθμιστικών μέτρων, ένα κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να αναγνωρίσει δίπλωμα που χορηγήθηκε από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, μολονότι με το δίπλωμα αυτό πιστοποιούνται σπουδές που έχουν πραγματοποιηθεί, εν όλω ή εν μέρει, στο κράτος μέλος υποδοχής και οι οποίες, κατά τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, δεν αναγνωρίζονται ως σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το Σ.Α.Ε.Ι., κατά την κρίση περί του εάν ο τίτλος σπουδών, βάσει του οποίου απέκτησε ο ενδιαφερόμενος το δικαίωμα να ασκεί το επίμαχο, νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα στο κράτος μέλος προελεύσεως (εν προκειμένω στο Ηνωμένο Βασίλειο), πληροί, από άποψη διαρκείας των σπουδών που πιστοποιεί, τις απαιτήσεις του άρθρου 1 στοιχείο α' της οδηγίας 89/48, οφείλει να λαμβάνει υπ' όψη το σύνολο του χρόνου σπουδών που ελήφθη υπ' όψη για τη χορήγηση του τίτλου από το εκπαιδευτικό ίδρυμα που εδρεύει στο κράτος μέλος προελεύσεως· το Σ.Α.Ε.Ι. δεν μπορεί, επομένως, να αρνηθεί τη λήψη υπ' όψη ορισμένου μέρους του συνολικού χρόνου σπουδών, ο οποίος ελήφθη υπ' όψη για τη χορήγηση του επίμαχου τίτλου σπουδών στο κράτος μέλος προελεύσεως, κατ' επίκληση, απλώς και μόνον, του ότι

το μέρος αυτό του χρόνου σπουδών διανύθηκε στην Ελλάδα και αφορά σπουδές μη αναγνωριζόμενες στην Ελλάδα ως σπουδές τριτοβάθμιου εκπαιδευσεως. Για το λόγο επομένως αυτόν, βασίμως προβαλλόμενο με το δικόγραφο προσθέτων λόγων, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση, να ακυρωθεί η προβαλλόμενη πράξη και να αναπεμφθεί η υπόθεση στη Διοίκηση, προκειμένου να ελεγχθεί αν ο χρόνος σπουδών που διήνυσε ο αιτών στο «Ελληνοβρετανικό Κολλέγιο Αθήνας» ελήφθη, πράγματι, υπ' όψη για τη χορήγηση στον αιτούντα του πτυχίου Bachelor στη Μηχανολογία – Μηχανική από το Πανεπιστήμιο της Ουαλίας και αν, συνυπολογιζόμενου του χρόνου τούτου, πληρούνται οι απαιτήσεις της οδηγίας 89/48 από απόψεως συνολικής διάρκειας των σπουδών και, περαιτέρω, επί καταφατικής απαντήσεως στα ως άνω δύο ζητήματα, προκειμένου να ελεγχθεί αν συντρέχουν και οι λοιπές, τασσόμενες από την οδηγία 89/48, προϋποθέσεις ικανοποιήσεως του αιτήματος του αιτούντος ή αν τίθεται ζήτημα επιβολής αντισταθμιστικών μέτρων κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 της οδηγίας αυτής.

8. Επειδή, μετά την ακύρωση της προβαλλομένης πράξεως για τον ανωτέρω λόγο, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως.

Διά ταύτα

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση.

Ακυρώνει την πράξη 45/13.5.2002 (Θέμα 5ο) του Συμβουλίου Αναγνωρίσεως Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαιδευσεως (Σ.Α.Ε.Ι.).

Αναπέμπει, κατά τα εκθιθέμενα στο αιτιολογικό, την υπόθεση στη Διοίκηση, για νέα, νόμιμη κρίση.

Διατάσσει την απόδοση του καταβληθέντος παραβόλου.

Επιβάλλει στο Δημόσιο τη δικαστική δαπάνη του αιτούντος, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 4 Απριλίου 2008 και 28 Μαΐου

J.

2009

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Μα. Βραντάκης

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 9ης Μαρτίου 2010.

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος

Σωτ. Ρίξος

Η Γραμματέας

Αικ. Ρίπη

Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος

Δημ. Μαυζάκη

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Αθήνα 19/5/2010

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Για τη νόμιμη σύσταση

Αθήνα 19/5/2010

